

## VERSLAGEN VAN DE MAANDVERGADERINGEN

### te Heerlen op 2 oktober 1973

Op de vergadering werd *Parietaria officinalis* (Glas-kruid) vertoond. Dit materiaal was afkomstig van Br. Arnoud, gevonden te Heerlen. Glaskruid behoort tot de Brandnetelfamilie. De soort is in Nederland zeldzaam; de Wever noemt voor Zuid-Limburg slechts een vondst bij Elsloo. Zij groeit bij voorkeur op puin en oude muren en kan gebruikt worden voor het reinigen van glas en ruiten. De heer Bult vertoonde *Centaurea solstitialis* (Zomer centaurie), een soort die voorkomt in Z. en Z.O. Europa. Hij was gevonden te Beersdal (Heerlen) bij een woning, die bewoond was geweest door gastarbeiders. De heer van Geel had de bloeiwijze meegebracht van *Hera-cleum spondylium* (Berenklauw), die er zeer merkwaardig uitzag. Tussen de stelen die de bloemhoofdjes dragen van het samengestelde bloemscherm, bevonden zich vrij grote, groene bladeren; bovendien waren enkele omwindseltjes abnormaal groot ontwikkeld en bladachtig. De plant was afkomstig van Spaubeek (station-Stammenderbos) en werd naar het Herbarium te Leiden opgestuurd. Ook wees hij op een onduidelijkheid in het Maandverslag van Heerlen, 4 september, die kan leiden tot een foute voorstelling: het wijfje van de vuurvlieg vliegt niet en kan dit ook niet.

Dr. Bruna maakte enige opmerkingen en aanvullingen op het artikel van de heer Mennema over de Poppenorchis. De heer Mennema vraagt zich af of het terreintje bij de Putberg al of niet beschermd wordt. Hij kon hierover in de literatuur niets vinden. Dr. de Wever heeft geijverd voor het kopen ervan. Op 11 mei 1930 werd door het Natuurhistorisch Genootschap besloten hiertoe over te gaan. Toch is hiervan niets gekomen. Hetzelfde resultaat werd verkregen bij de vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten. Wel hebben twee leden van de Natuurwacht Z.O. Limburg een bepaald gedeelte ervan,

met goedkeuring van de eigenaar, met een prikkeldraadomheining afgezet. Dit om het vee te verhinderen deze uiterst zeldzame flora te vernietigen door een te sterke beweiding en betreding, want er stond nog veel meer zeldzaams. Echter, enige tijd later meende een andere landbouwer, dat hij de omheining beter elders gebruiken kon en spoedig nadien was alles verdwenen.

Ondanks de droge nazomer waren de heren Bult en van Geel er toch nog in geslaagd enkele paddestoelen mee te nemen. We noemen slechts enkele soorten: *Polyporus confluens* (Broodjes zwam), *Calocera viscosa* (Kleverig koraalzwammetje), *Stereum hirsutum* (Gele korstzwam), *Ochroporus impudicus* (Grote stinkzwam). Daarna konden de aanwezigen sporen van paddestoelen onder enige microscopen bekijken.

### te Maastricht op 4 oktober 1973

Nadat de voorzitter, Dr. P. J. van Nieuwenhoven, de aanwezigen welkom heeft geheten, memoreert hij het vertrek van Mevrouw Minis als hoofdredactrice, waarover men op de eerste pagina van de laatste aflevering van het Maandblad heeft kunnen lezen. Dr. Montagne zal voorlopig de taak van hoofdredakteur op zich nemen. Aan de administrateur de heer Th. Maassen is op eigen verzoek ontslag verleend. Zijn opvolging is nog niet geregeld.

Vervolgens nodigt hij de aanwezigen uit massaal deel te nemen aan de protestmars op 6 oktober om uiting te geven aan de ernstige bezorgdheid in Limburg over de plannen tot vestiging van een olieraffinaderij bij Ternaaien.

De voorzitter toont een door de heer van der Laan uit Noorbeek ingezonden fraai voorbeeld van fasciatie van *Berteroa incana* (Grijskruid). Deze plant, waarvan aangenomen wordt dat hij aanvankelijk is ingevoerd, komt vooral op zandgronden voor. Hoewel men het fijne van de oorzaak van bandvorming nog niet weet, wordt algemeen aangenomen, dat

groeistoornis door beschadiging de voornaamste oorzaak is, zoals dit veel voorkomt bij weideplanten als paardebloem en boterbloem.

De heer Gregoire heeft dit verschijnsel ook in zijn tuin bij tulpen en pioenrozen geconstateerd.

De heer Hensels merkt op dat een wilgensoort ook bandvorming vertoont, terwijl de stekken van deze vervormde wilg na het uitgroeien hetzelfde verschijnsel vertonen; bij zaailingen van zo'n plant komt echter weer geen bandvorming voor.

In verband hiermede worden de dwergbomen – in welke cultuur de Japanners het ver hebben gebracht – ter sprake gebracht. Dit resultaat wordt niet alleen bereikt door snoeien, maar ook door het afbinden van takken, waardoor groeistagnatie ontstaat.

Broeder Thomas Moore heeft opgemerkt dat uit sommige bloemschermen van de berenklaauw bladeren zijn gaan groeien. De heer Hensels noemt dit verschijnsel „doorwas”, wat we ook nog al eens bij aardappelen constateren. De tuinders spuiten daarom het loof dood als dit verschijnsel zich vertoont. De doorwas gaat namelijk ten koste van een goede knolvorming in de grond.

De heer Essers heeft van Dr. Dijkstra vernomen dat zaadjes, welke tijdens een reis door Turkije aan zijn sokken zijn blijven hangen, na hier uitgezaaid te zijn, die van de in Nederland vrij zeldzame Rupsklaver blijken te zijn. In vroeger jaren heeft hij deze nog op een plaats in het Bosserveld te Maastricht aangetroffen; de soort is daar thans verdwenen.

Na de pauze vertoont de heer Essers een groot aantal dia's, die hij kriskras door de hele provincie gemaakt heeft. Gelukkig ook nog enige van het oude stadspark, daar waar nu de Maasboulevard loopt. Behalve dat spr. in het Genootschap bekendheid heeft gekregen door de speciale wijze waarop hij de planten van zijn herbarium gedroogd heeft, blijkt hij ook een uitstekend fotograaf.

## te Heerlen op 6 november 1973

Dr Bruna wees op het feit dat verschillende plantensoorten tengevolge van de zeer lange droogteperiode in september slecht tot bloei kwamen of in het geheel niet gebloeid hebben, zoals *Parnassia palustris*, maar na de regen in oktober zich volop ontplooiden. Hij noemde o.a. *Scabiosa columbaria* (Duifkruid), *Gentiana germanica* (Duitse gentiaan), *Centaurea scabiosa* (Grootbloemige centauri) en *Euphrasia rostkoviana* (Rostkovs ogentroost). Anderen hadden hetzelfde waargenomen bij paddestoelen. Tijdens een discussie bleek dat *Lysimachia thyrsiflora* (Moeraswederik) bij nóg een bruinkoolgroeve gevonden was, waardoor zijn voorkomen in Zuid-Limburg wel wijst op spontaniteit. Deze soort was al jarenlang niet meer in Zuid-Limburg waargenomen.

Dr. Dijkstra vertoonde bessen van *Solanum nigrum* (Zwarte nachtschade); deze zijn normaal zwart van kleur, bij uitzondering komen ook planten voor met gele bessen. Hij vond met de heer Leysen langs de rand van het Savelsbos een plant, waarvan de meeste bessen geel waren; enkele aan dezelfde plant echter waren normaal zwart van kleur. Materiaal voor zaaiproeven werd verzameld.

Verder had hij een waarneming over kraanvogeltrek: een vlucht van ongeveer 400 exemplaren vloog op 31 oktober omstreeks 17.30 uur over Heerlen Zuid. Een andere vogelwaarneming: de laatste tijd is in de buurt van de Hamerstraat te Heerlen een Bosuil te horen, een enkele maal zelfs gedurende een half uur.

De heren Bult en van Geel toonden daarna een verzameling paddestoelen, bijeengebracht door leden van de afdeling Heerlen tijdens een excursie op het terrein van de dames Blankevoort te Heerlerheide. Tenslotte vertoonden beiden een keur van paddestoelen-dia's en gaven daarbij de nodige uitleg.